

درس در یک نگاه (نقشه گنج درس ۴)

این درس پر از استدلال‌های منطقی و احکام دقیق است. بهترین راه برای اینکه این‌ها را قاطی نکنی، استفاده از این جداول است.

هدف: حفظ کردن سریع مناظرات امام رضا (ع)، احکام قیام و منطق شجاعت

جدول ۱: مناظرات طوفانی امام رضا (ع)

خلاصه استدلال‌های امام در برابر دانشمندان ادیان مختلف^۱.

نتیجه	استدلال دندان‌شکن امام رضا (ع)	عقیده اشتباه او	طرف مناظره
سکوت کرد و شکست را پذیرفت (چون فهمید عیسی بنده خداست)	عیسی (ع) شب و روز نماز می‌خواند و روزه می‌گرفت. اگر او خداست، برای چه کسی عبادت می‌کرد؟ (خدا که خودش را نمی‌پرستد)	حضرت عیسی (ع) خدا است.	عالم مسیحی (جاثلیق)
او هم پاسخی نداشت و قانع شد.	شما که معجزات موسی را ندیده‌اید و فقط اخبارش را شنیده‌اید؛ پس باید اخبار معجزات عیسی و پیامبر اسلام را هم بپذیرید.	فقط حضرت موسی (ع) پیامبر است (چون معجزه داشته) و بقیه را قبول ندارم.	عالم یهودی (رأس الجالوت)

جدول ۲: احکام قیام (ایستادن در نماز)

این جدول برای تشخیص اینکه چه زمانی نماز باطل می‌شود، حیاتی است.^۴

نوع قیام (ایستادن)	زمان آن در نماز	حکم شرعی (اگر انجام ندهیم)
قیام رُکن (خیلی مهم)	۱. هنگام گفتن تکبیرة الاحرام ۲. قیام متصل به رکوع (ایستادن قبل از رفتن به رکوع)	اگر عمدتاً یا سهواً (حتی از روی فراموشی) انجام نشود، نماز باطل است.
قیام غیر رُکن (واجب)	۱. هنگام خواندن حمد و سوره ۲. ایستادن بعد از رکوع	اگر عمدتاً ترک شود باطل است. اگر سهواً (فراموشی) ترک شود، نماز صحیح است.

جدول ۳: منطق شجاعت و جامعه

تفاوت دیدگاه مردم عادی با دیدگاه دین درباره همزیستی شدن با جماعت

دیدگاه / ضرب المثل	مفهوم	نقد و نظر درس
خواهی نشوی رسوا، همزیستی جماعت شو!	اگر اکثر مردم کاری میکنند، تو هم انجام بده تا مسخره نشوی.	✗ غلط است. اگر جامعه اشتباه میکنند، نباید همزیستی شد.
شجاعت دینی (تملیخ)	انجام وظیفه بندگی بدون ترس از مردم.	✓ صحیح است. انسانهای بزرگ سعی کردند رنگ جماعت را تغییر دهند، نه اینکه همزیستی آنها شوند.

جدول ۴: شرایط نماز نشسته

چه زمانی مجازیم نشسته نماز بخوانیم؟

شرط	توضیح	مثال
۱. ناتوانی کامل	اصلاً نتواند بایستد.	کسی که پایش شکسته یا فلج است.
۲. ضرر داشتن	بتواند بایستد، اما برای بدنش ضرر داشته باشد.	کسی که دکتر گفته ایستادن باعث بدتر شدن دیسک کمر یا بیماری اش می شود.